

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:539

av Christina Örnebjär (FP)

Kvarntorpsområdet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fortsatta och djupare undersökningar av Kvarntorpsområdet i Kumla och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ekonomiskt statligt stöd för att kunna sanera Kvarntorpsområdet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den drygt 100 meter höga, rykande askhögen i Kumla kommun är en lämning efter dem skifferbrytning som Svenska Skifferoljebolaget bedrev från andra världskriget och fram till mitten av 1960-talet. Därefter framställde Supra AB ammoniak av rest- och spilloljor fram till 1980-talets början. Förutom själva högen blev området omkring svårt förorenat och förstört.

Kumla kommun har genom ett gediget arbete utvecklat området till ett rekreations- och friluftsområde med en fast konstutställning, ”Konst på hög”, som årligen drar många turister och besökare till området, liksom satsningen med konserter på högen. På vintern används högen även för utförsåkning. Instabiliteten i högen är dock starkt ifrågasatt i den risk- och sårbarhetsanalys som kommunen själv lät göra 2007. Instörtningar som skapar hål med uppåt 4 till 5 meter i diameter samt över 2 meters djup har inträffat vid flera tillfällen på högen. Med tanke på att hela högen fortfarande är väldigt varm, mätningar har visat på 700 grader, innebär rasen en påtaglig risk för besökarna, en risk många dessvärre ofta är helt omedvetna. Avspärningar finns idag vid de flesta

rasriskområdena men ingen kan garantera att en instörtning inte sker även på ett icke avspärrat område.

Ett stort problem är att kommunens ledande politiker vägrat inse att högen är såväl en miljöfara som en fara för den enskilda människan och därför väljer att fortsätta lägga täckmassor på högen, vilket är att bokstavligt talat släcka bränder men inte komma åt det egentliga problemet.

Hela området runt högen är idag grovt förorenat med bland annat metaller som farlighetsklassats som höga eller mycket höga. Askhögen kommer dessutom någon gång i framtiden att slockna och rasa samman. När detta sker kommer bland annat uran att läcka från högen, siffror på tre ton om året har nämnts. De ämnen som högen släpper ifrån sig hamnar givetvis någon annanstans och drabbar med andra ord ett större område än enbart det sargade Kvarntorp. Risker finns att det når ut i grundvattnet. Temperatursänkningarna uppskattas ligga upp till 100 år fram i tiden men ingen vet säkert. Det är högst angeläget att ta tag i detta redan nu, för att inte riskera framtida generationers hälsa.

Bedömningarna i risk- och sårbarhetsanalysen kring Kvarntorpsområdet baseras på ett antal undersökningar som genomförts av Sweco Viak på uppdrag av Sveriges geologiska undersökning. I dessa studier togs förslag på åtgärder fram, men man framhäver samtidigt att fler och mer omfattande studier måste göras för att kunna säkerställa mättningsresultaten och på så vis också få fram de bästa åtgärdsalternativen. Bland de åtgärdsförslag som förstudien föreslår framkommer dock att kostnaderna för de angivna behandlingsförslagen oftast är höga eller mycket höga.

Enligt Sveriges geologiska undersökning är Kvarntorpsområdet ett av landets allra mest förorenade områden, med en föroreningssituation som är extremt omfattande i såväl vatten som mark. Något omfattande klarläggande av ansvar för efterbehandlingsåtgärderna och finansieringen har inte gjorts. En huvudstudie måste därför genomföras innan man kan säkerställa det exakta tillståndet i miljön samt veta vilka åtgärder som behövs. Sannolikt kommer kostnaderna för efterbehandling att bli mer än vad Kumla kommun kan hantera. Då staten varit högst delaktig i föroreningen av kvarntorpsområdet i Kumla kommun bör också större ekonomiskt ansvar kunna utkrävas.

Att göra något åt situationen i Kvarntorpsområdet i Kumla kommun är inte bara en kommunal angelägenhet.

Christina Örnejär (FP)